

Stichting De Rijckere-orgel 1776

p/a Jan van Hoofkwartier 74
4333 EB MIDDELBURG
www.derijckereorgel.nl
info@derijckereorgel.nl

NIEUWSBRIEF #07

3 mei 2023

Beste belangstellende,

Graag nemen we u in deze zevende editie van onze nieuwsbrief mee in de recente, toch wel historisch te noemen, ontwikkelingen rond ons De Rijckere-orgel. U leest het goed: er staan geen aanhalingstekens meer rond het bezittelijk voornaamwoord 'ons' in de vorige zin. We zijn volledig eigenaar van het orgel: de totale aankoopsom is betaald en ook voor de bijkomende kosten van demontage, vervoer naar en opslag in de werkplaats te Ittervoort en het advieswerk was ons budget toereikend. Dit alles is mogelijk gemaakt door de inmiddels acht fondsen die de door hen toegezegde bedragen naar onze rekening hebben overgemaakt, maar natuurlijk ook door uw bijdragen, in welke vorm dan ook. We zijn u daar zeer dankbaar voor! We hopen dat u ons, nu we echt zijn begonnen, zult blijven steunen. Zie voor meer informatie onze website.

In deze nieuwsbrief bieden we u om te beginnen een update aan van de status van ons project en de fondsenwerving. Vervolgens blikken we terug op het afscheid te Beek op zondag 26 februari 2023 waarvoor een onverwacht grote belangstelling bleek te bestaan. De dag erna, op maandag 27 februari, startte Verschuieren Orgelbouw BV met de demontage. U leest en ziet hier meer over.

Verder kijken we natuurlijk vooruit naar onze komende activiteiten: een nieuw initiatief i.s.m. Orgelkids rond educatie in het Basis Onderwijs, de orgelwandeltocht op 1 juli onder leiding van Sietze de Vries, de twee benefietconcerten op 22 en 29 augustus door respectievelijk Bernard Winsemius en Victor Baena, de donateursexcursie op 23 september naar Hulst, Clinge en Koewacht en het Byrd-weekend op 13 en 14 oktober met Léon Berben. Tenslotte geven we in dit nummer graag aandacht aan de lancering van een nieuw initiatief: "*Orgelstad Middelburg*".

We wensen u veel leesplezier met deze zevende nieuwsbrief!

Bram de Wolf,
secretaris

In deze nieuwsbrief:

1.	Status van het project en de fondsenwerving	02
2.	Terugblik afscheid Beek en demontage	03
3.	Orgeltocht binnenstad Middelburg	12
4.	Doe-orgel van Orgelkids	13
5.	Middelburg-Orgelstad	14
6.	Benefietconcerten in 2023	16
7.	Excursie 2023: Zeeuws-Vlaanderen	17
8.	Weekend rondom William Byrd	19
9.	Onze wijnen en cd	21
10.	Overzicht activiteiten 2023	23

1. Status van het project en de fondsenwerving

We zijn blij dat we, sinds de in de vorige editie van onze nieuwsbrief d.d. 21 december 2022 vermelde stand van zaken rond onze fondsenwerving, onlangs van twee “nieuwe” fondsen een bijdrage mochten ontvangen.

We ontvingen financiële steun van de *Werkgroep Muziek* van het *Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen* (KZGW) en de *Meindersma-Sybenga Stichting*. Door deze nieuwe, royale steun en dankzij het feit dat de fondsen die al hadden toegezegd heel snel reageerden op onze verzoeken tot uitbetaling, hebben we de Protestantse Gemeente Maas- en Beekdal het nog openstaande bedrag van de aankoopssom kunnen betalen.

Op het moment van schrijven hebben we als bestuur de subsidieaanvraag in het kader van de provinciale regeling *Restauratie Rijksmonumenten 2023* net ingediend. Voor de voorbereidende werkzaamheden in de Sint-Augustinuskerk en de restauratie en reconstructie van ons De Rijckere-orgel, dat zich sinds kort in de werkplaats te Ittervoort bevindt, is nog veel geld nodig. Dit maakt dat we voor de realisatie van onze plannen grotendeels afhankelijk zijn van een positief besluit op onze aanvraag.

Update fondsenwerving per 22 april 2023:

- acht fondsen hebben hun toegezegde bedragen aan ons uitgekeerd
- negen orgelregisters zijn geadopteerd (er zijn nog vier registers beschikbaar, zie onze website voor meer informatie)
- er zijn twee aktes ondertekend voor een jaarlijkse schenking
- donateurs leveren een jaarlijkse bijdrage
- inkomsten uit wijnverkoop
- inkomsten uit cd-verkoop
- inkomsten uit de benefietconcerten

Onze twee nieuwe partners:

Koninklijk Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen

Onze projectplanning voor 2023/2024 ziet er, uiteraard onder voorbehoud van een succesvol verloop van het subsidietraject bij de Provincie Zeeland, in grote lijnen als volgt uit:

STICHTING DE RIJCKERE-ORGEL 1776

Projectplanning 2023-2024

In 2019 werd het De Rijckere-orgel (1776) te koop aangeboden wegens voorgenomen kerksluiting in 2024. In februari 2020 was Stichting De Rijckere-orgel 1776 een feit en is een intensief proces van afstemming met onder andere de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), Gemeenten Beek en Middelburg, Provincie Zeeland en onze orgeladviseur gestart om het orgel te kopen en over te plaatsen naar de St. Augustinuskerk te Middelburg. Daarnaast is de fondsenwerving opgestart, zijn orgelregisters geadopteerd en organiseerden we benefietconcerten. Inmiddels is er zicht op de realisatie van het project in 2024.

maart t/m juli 2023

Subsidietraject Provincie Zeeland

De kostbare restauratie van het De Rijckere-orgel is onder andere afhankelijk van subsidies en giften. Bij de subsidieronde 2023 van Provincie Zeeland hopen we als stichting in aanmerking te komen voor subsidie.

september 2023

Start crowdfunding

Het resterend bedrag om de overplaatsing en restauratie te bekostigen willen we via een crowdfunding-campagne realiseren.

april 2024

Plaatsing van het orgel in Middelburg

Om het orgel te kunnen plaatsen, moeten eerst voorbereidende werkzaamheden aan de galerij van de St. Augustinuskerk uitgevoerd worden. Daarna wordt het orgel door Verschuieren orgelbouw opgebouwd. De laatste stappen zijn de intonatie en stemming van het instrument.

24 en 25 mei 2024

Feestelijke ingebruikname

Een feestelijk weekend in verband met de ingebruikname van het orgel op haar nieuwe locatie. Naast diverse concerten en een masterclass zijn er interessante lezingen. Ook is er een speciale activiteit voor kinderen. Een datum om in de agenda te noteren!

2. Terugblik afscheid Beek en demontage

De gebeurtenissen van de laatste dagen van februari en de eerste dag van maart 2023 waren zowel voor de Protestantse Gemeente Maas- en Beekdal als voor ons als stichtingsbestuur van grote betekenis. Op zondag 26 februari werd tijdens een korte vesperviering die door Bertha Verkerk werd geleid, afscheid genomen van het De Rijckere-orgel en vond de officiële overdracht aan onze stichting plaats.

Aansluitend aan deze viering gaf Léon Berben het allerlaatste orgelconcert in het Koningskerkje van Beek. Op maandag 27 februari startten Ralph Jochems en Thierry Curstjens van Verschuieren Orgelbouw de demontage-werkzaamheden die woensdag 1 maart rond het middaguur werden afgerond. Bram de Wolf blikt in deze bijdrage terug.

Henk Verkerk, die deze dagen als koster, floormanager, fotograaf en gastheer alles bij elkaar voor een pittig karwei stond, startte zijn voorbereidingen al op donderdagavond met het aanzetten van de kachels om de temperatuur in de toch wel vochtige kerk geleidelijk aan op 15 °C te brengen en deze temperatuur zoveel als mogelijk tot en met het concert zo te houden. Johan Zoutendijk, directeur van Verschuieren Orgelbouw, kwam zaterdagmiddag langs om wat hinderlijke hangers te verhelpen en de tongwerken voor een eerste keer te stemmen. De kerk werd ingericht waarbij, speciaal voor deze historische gebeurtenis, alle stoelen in de richting van het orgel werden gezet. De door ons meegebrachte handelswaar, bestaande uit een voorraadje wijn en een paar dozen met onze CD's, kregen een plaats op de fraai aangeklede liturgische tafel waarop ook het glaswerk voor de afsluitende receptie een plaats kreeg. Op zondagmorgen werden de tongwerken door Johan voor een laatste keer strak gestemd en kwam Léon studeren en zijn registraties voorbereiden. Vanaf 14.30 uur ging de kerk open en al snel had het er alle schijn van dat de belangstelling van de kerkelijke gemeente voor het afscheid van hun De Rijckere-orgel heel erg groot zou worden.

Volgens voormalig voorzitter van de kerkvoogdij Wim Hoogstraten, die herstellend van de gevolgen van een ongelukkige val helaas zelf niet aanwezig kon zijn, is het feit dat de restauratie in de jaren '80 van de vorige eeuw door Fama & Raadgever plaats heeft kunnen vinden een klein wonder te noemen. "Door allerlei bezuinigingen bij de toenmalige Monumentenzorg, gemeente en provincie, heeft het tot in 1979 geduurd voordat de al in 1968 (!) toegezegde gelden uiteindelijk uitbetaald werden en er met de restauratie van het sinds 1965 in opslag verkerende orgel kon worden begonnen". Hij vervolgt: "De acties

om het aandeel in de kosten dat door de Hervormde Gemeente van Beek, die toen zeker armlastig te noemen was, zelf bij elkaar gebracht moest worden, werden door vele Beekse gemeenteleden gul en van harte ondersteund". Voor Wim was het dan ook absoluut geen verrassing dat er een zo grote publieke belangstelling voor het afscheid was. Hij vervolgt: "Henk van Loo, voormalig organist en medeauteur van ons boek *Protestants Beek, een geschiedenis van 4 eeuwen reformatie*, dat ter gelegenheid van de voltooiing van de restauratie van kerk, pastorie en orgel in 1983 verscheen, verdient alle credits voor de uiteindelijk zeer geslaagde restauratie van het De Rijckere-orgel; hij was de grote initiator en motor achter de zeer vele succesvolle acties die zijn gevoerd".

Ruim voor aanvang van de vespersdienst was de kerk al bomvol en was er zelfs geen staanplaats meer beschikbaar! Organist Nico Maar begeleidde de gemeentezang voor de allerlaatste keer op het De Rijckere-orgel in de kerkruimte waar het op 21 december 1924 voor het eerst tijdens een dienst van zich deed horen. De afscheidsdienst stond in het teken van het thema "Loslaten" en was geen vesper in strikt

liturgische zin. Er was vooral veel samenzang: het merendeel van de liederen werd aangedragen door oud-cantorijleden waarbij nadrukkelijk werd geput uit het repertoire van de inmiddels opgeheven cantorij dat de afgelopen jaren in deze ruimte veelvuldig geklonken heeft en op het De Rijckere-orgel werd begeleid.

Ria van Mourik, oud cantrix-organiste, vertelt: “Omdat het orgel een volle toon lager gestemd staat en ook nog eens een middentoonstemming heeft, moest ik heel veel muziek omzetten en bewerken voordat we er als cantorij en gemeente iets mee konden. Gelukkig kon ik toen goed uit de voeten met het softwarepakket *Capella* en ik vond dat erg leuk om te doen!” Ria, die door haar verergerende gezichtsbeperking helaas moest stoppen met orgelspelen en dirigeren, vertelt dat ze er altijd alles aan gedaan heeft om haar kennis en vaardigheden die nodig waren om de cantorij te kunnen leiden en dit orgel met zijn specifieke kenmerken te bespelen, steeds verder uit te bouwen. “Zo heb ik met heel veel plezier cursussen gevolgd bij de Commissie voor de Kerkmuziek en mede door het enthousiasme van Henk van Loo ben ik erg van oude muziek gaan houden!”

Aan het einde van de vesperviering overhandigde Bertha Verkerk de sleutel van het orgel aan onze voorzitter Gerard Boot. De bijbehorende sleutelhanger werd speciaal voor deze gelegenheid gemaakt en bevat een uitsnede van een houtskooltekening die Henk Verkerk onlangs van het Leopoldskerkje maakte en die ook de voorkant van het liturgieboekje sierde. Gerard beloofde bij het aannemen van deze sleutel dat we het orgel zullen koesteren en er alles aan zullen doen om het in Middelburg een hopelijk langdurig derde leven te schenken. Eddy Roerdink sprak ter afsluiting zijn waardering uit voor de fijne samenwerking en de manier waarop het hele proces, dat zich vanaf onze eerste blijken van belangstelling voor het De Rijckere-orgel in 2019 tot en met de officiële overdracht van vandaag heeft voltrokken, is verlopen. Eddy besloot met: “ons orgel is bij jullie in goede handen”. Ondanks de dubbele gevoelens bij de nu snel naderende afsluiting van een stuk Beekse kerkgeschiedenis, zijn zowel Wim als Ria blij dat “hun” De Rijckere-orgel in Middelburg aan een nieuw leven kan beginnen.

Na een korte pauze, waarin wat kerkgangers de kerk verlieten maar ook nieuwe orgelliefhebbers arriveerden, ving Léon, met een nog iets vollere kerk, aan met zijn slotconcert. Hij bracht in een aantrekkelijk en afwisselend programma alle klankkleuren van het orgel, inclusief de aandoenlijk zingende *Rossignol*, op de voor hem zo kenmerkende ongekend boeiende en virtuoze manier voor het voetlicht. Het publiek dat voelbaar geraakt was beloofde Léon en niet te vergeten het De Rijckere-orgel, meer dan terecht, met een langdurige staande ovatie.

Na afloop bood de kerkenraad van de Protestantse Gemeente Maas- en Beekdal de aanwezigen een glas heuse De Rijckere-wijn aan. Uiteraard was er ook frisdrank beschikbaar. Velen maakten van deze gelegenheid gebruik om elkaar weer te ontmoeten, herinneringen op te halen en een toast uit te brengen op de toekomst van het orgel. Dankzij een fantastische collecte-opbrengst en een goede verkoop van wijn en CD's ontving ons project deze middag in Beek ook in materieel opzicht een positieve “boost”.

The day after: demontage

Toen op de koude maandagmorgen 27 februari, “the day after” dus, de bus van Verschuieren door Ralph en Thierry voor de kerk werd geparkeerd en de kerkruijme in een oogwenk werd omgevormd tot een heuse werkplaats met goederenlift, kisten, gereedschap en niet te vergeten de onvermijdelijke brooddozen en thermoskannen met koffie, ging de demontage van start. Met de afscheidsviering en het

concert van de dag ervoor nog vers in het geheugen voelde dit gebeuren, nu in een koude kerk, in eerste instantie toch wel als een ontzuivering. Al heel snel bleek dat niet alleen de bouw van een orgel maar ook de demontage ervan met zeer veel liefde kan worden uitgevoerd én dat je daar als toeschouwer zelfs van kan genieten! Het begrip “sloop” met zijn negatieve connotatie was deze dag voor mij geen moment aan de orde. Het geduld, vakmanschap en de toewijding en precisie waarmee Ralph en Thierry aan deze voor hen relatief bescheiden klus begonnen, maakten grote indruk! Dagblad De Limburger stuurde deze maandagmorgen een fotograaf en een verslaggever langs terwijl er ook al een team van L1 bezig was om een TV-item te maken. Ze maakten het volgende verslag:

<https://www.1limburg.nl/nieuws/2144160/video-monumentaal-orgel-uit-beeks-kerkje-terug-naar-zeeland>

Na het wegnemen van de deuren en panelen van de achterwand werd als eerste het kwetsbare historische pijpwerk zorgvuldig en systematisch verwijderd. Pijp voor pijp werd alles goed ingepakt en geordend per register in houten kisten gedaan. De allerkleinste pijpjes van de vulstemmen werden in speciaal vervaardigde bakjes met een pijprouster gezet zodat ze rechtop konden worden vervoerd. Aan het eind van deze eerste werkdag werd het pijpwerk overgebracht naar de werkplaats in Ittervoort. Het voert te ver om de demontage van de mechanieken, windvoorziening en orgelkas hier gedetailleerd te bespreken. Dankzij de foto's die Henk op de dinsdag en woensdag maakte kunnen we de werkzaamheden stap voor stap bekijken.

In de werkplaats van Verschuieren werd het orgel door adviseur Rog er van Dijk en Johan Zoutendijk in onderdelen aan een nauwkeurige inspectie onderworpen voordat het goed ingepakt, in afwachting van de restauratie / reconstructie, opgeslagen zou worden. Hopelijk duurt deze fase aanmerkelijk korter dan de eerdergenoemde opslagfase in de vorige eeuw die een periode van ruim 14 jaar besloeg. We hebben er alle vertrouwen in!

3. Orgeltocht binnenstad Middelburg met Sietze de Vries

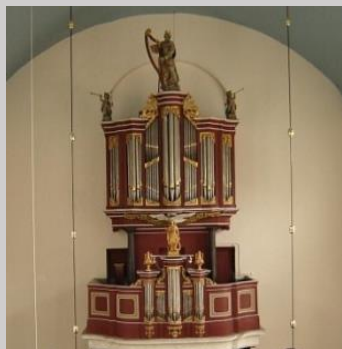
Op zaterdag 1 juli 2023 organiseren we een orgeltocht door de binnenstad van Middelburg. De befaamde organist en improvisator Sietze de Vries is dan onze gids en zal ons een vijftal fraaie orgels presenteren.

Sietze de Vries is vaker in Middelburg te gast geweest bij orgeltochten (in 2014, 2016 en 2019) en deze waren zeer succesvol en konden op veel belangstelling rekenen. Hij kan als geen ander boeiend over de orgels vertellen en de klankmogelijkheden ervan demonstreren. In 2016 nam hij een dubbel-cd op van een vijftal historische orgels in de Middelburgse binnenstad (Sint Augustinuskerk, Engelse kerk, Oostkerk, Gasthuiskerk en Doopsgezinde kerk). Deze cd is tijdens de orgeltocht ook nog te koop. Omdat we ons voor een middagprogramma willen beperken tot vijf orgels, hebben we voor 2023 gekozen voor de Sint Augustinuskerk, Nieuwe kerk, Koorkerk, Gasthuiskerk en Oostkerk. In de Nieuwe kerk beluisteren we het koororgel van Blank-Van Rossum, afkomstig uit de inmiddels voor de eredienst gesloten Hofpleinkerk in Middelburg. Tevens kunnen we de fraaie kassen uit 1693 van het hoofdorgel bewonderen. In de Koorkerk zijn vervolgens de oudste orgelkassen van Nederland te zien (1479) en wordt het Van Vulpen-orgel bespeeld. In de Gasthuiskerk vinden we een 18^e-eeuws instrument van een onbekende bouwer, dat in 2010 gerestaureerd is door Van Vulpen. De keuze voor het Duyschot/Müller-orgel in de Sint Augustinuskerk en het De Rijckere-orgel in de Oostkerk spreken voor zich. Zij zijn zonder twijfel de meest belangwekkende orgels van Middelburg.

Het programma start om 12.00 uur (inloop vanaf 11.30 uur) in de Sint Augustinuskerk (voormalige Lutherse Kerk) en zal via de Nieuwe Kerk, Koorkerk en Gasthuiskerk om 16.30 uur eindigen met een slotconcert in de Oostkerk. Er is in het programma voldoende tijd ingeruimd om tussendoor een lunch te nuttigen of een kop koffie te drinken.

Het programma ziet er als volgt uit:

- 12.00 Sint-Augustinuskerk (Duyschot/Müller, 1706/1754)
- 13.30 Nieuwe Kerk (koororgel, Blank-Van Rossum, 1985/1993)
- 14.15 Koorkerk (Van Vulpen, 1969 en Gerritsz, 1479)
- 15.00 Gasthuiskerk (onbekende bouwer, 18^e eeuw)
- 16.30 Oostkerk (De Rijckere, 1782)

Praktische informatie:

Sint-Augustinuskerk: Zuidsingel 70

Nieuwe Kerk: Onder Den Toren 1

Koorkerk: Koorkerkhof 2

Gasthuiskerk: Lange Delft 94

Oostkerk: Oostkerkplein 1

Toegangsprijzen voor de gehele middag:

€ 20,00 aan de deur

€ 17,00 bij vooraf reserveren

gratis voor donateurs van Stichting De Rijckere-orgel 1776

€ 10,00 studenten en 12-18 jaar

Meekomende kinderen (-12 jr.) gratis, gezinnen betalen maximaal € 40,00

Contact en reserveren:

www.derijckereorgel.nl

4. Doe-orgel van Orgelkids

Zoals we in ons projectplan hebben verwoord, zien we het als stichting De Rijckere-orgel 1776 nadrukkelijk als onze taak om in brede zin aan educatie te doen. Daartoe hebben we nu onze vleugels uitgeslagen in de richting van het basisonderwijs en gaat er op donderdag 8 juni 2023 in samenwerking met de Herman Faulkiusschool te Middelburg en "Orgelkids", een project van start rond het orgel en orgelmuziek.

We maken gebruik van een "Doe-orgel" dat op geheel ambachtelijke wijze door Verschuieren Orgelbouw vervaardigd is. We huren dit instrumentje dat uit 128 onderdelen bestaat en in twee handzame reiskoffers is verpakt bij Orgelkids. Het Doe-orgel wordt in de klas onder het toezicht van de eigen docent door de leerlingen, die daarbij uiteraard nauw moeten samenwerken, in elkaar gezet en vervolgens wordt er ook op gemusiceerd. Speciaal voor dit Doe-orgel en deze lesprojecten heeft Orgelkids een schat aan aantrekkelijk en toegankelijk lesmateriaal ontwikkeld waaruit naar believen een passende les kan worden samengesteld. De les rond het Doe-orgel krijgt een vervolg met een bezoek van de klas aan de Sint-Augustinuskerk op donderdag 15 juni waar opnieuw een aantrekkelijk programma wordt aangeboden rond het Duyschot/Müller-orgel. Wanneer dit project rond het Doe-orgel succesvol verloopt zullen we op basis van het materiaal van Orgelkids een passend aanbod ontwikkelen en dit met alle scholen voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs in de omgeving communiceren. Op deze manier hopen we onze rol als ambassadeur van het orgel verder vorm te kunnen geven. Hierbij streven we naar samenwerking met de organisaties voor cultuureducatie in de regio.

We hopen dat vanaf mei 2024 naast het Duyschot/Müller-orgel ook het De Rijckere-orgel voor dergelijke projecten kan worden ingezet.

"Orgelkids" ontving in december 2022 de Europese erfgoedprijs en mag zich "Religious Heritage Innovator of the Year 2022" noemen. Interessant is verder dat Orgelkids inmiddels met zeer veel succes wereldwijd opereert, ruim 160 exemplaren van de Doe-orgels hebben hun weg naar meer dan 23 landen gevonden! Via hun website is veel interessante en verrassende informatie te vinden: <https://www.orgelkids.nl/>

5. Orgelstad Middelburg

Op 1 mei jl. vond de lancering plaats van “Orgelstad Middelburg”. Vanaf zomer 2023 worden alle Middelburgse orgelactiviteiten onder de vlag van “Orgelstad Middelburg” gecoördineerd en gepresenteerd. Wat dit voor u als orgelliefhebber betekent lichten we hier kort toe.

Orgelstad Middelburg, op dit moment nog een stichting in oprichting, is een samenwerkingsplatform waar in eerste instantie de serie zomeravondconcerten 2023 namens drie betrokken organiserende partners op een uniforme manier naar buiten wordt gebracht. Dit betreft de Commissie Orgelconcerten Middelburg (COM), die afgelopen jaren avondconcerten in de Nieuwe Kerk organiseerde, Stichting De Oostkerk en Stichting De Rijckere-orgel 1776 (Sint Augustinuskerk).

Zo vond er behalve onderlinge afstemming over het tijdstip op de dinsdagavond ook inhoudelijke afstemming plaats en zal er een gezamenlijk programmaboek worden uitgebracht waarin de programma's van alle zomeravondconcerten gebundeld worden. Onze twee benefietconcerten, waarover u verderop meer kunt lezen, maken dus deel uit van deze reeks.

Naast betaalde avondconcerten (zie voor de uitvoerenden hieronder) zijn er vrij toegankelijke lunchconcerten in de Oostkerk op donderdagmiddagen in juli en augustus (12.30 uur). De volgende organisten treden hier op:

13 juli: Wouter van der Wilt

20 juli: André Poortvliet

27 juli: Gerard Boot

3 augustus: Jos Vogel

10 augustus: Pieter-Jan Belder

De reserveringen voor de serie avondconcerten lopen vanaf nu via de gloednieuwe website van Orgelstad Middelburg. Voor de aanmelding voor al onze overige activiteiten, zoals de orgeltocht met Sietze de Vries, de excursie naar Zeeuws-Vlaanderen en de masterclass en concerten rond William Byrd, verandert er niets: dit blijft lopen via onze eigen website.

Uiteraard behouden we als Stichting De Rijckere-orgel 1776 onze eigen identiteit en blijven we onze eigen activiteiten organiseren met als doel het De Rijckere-orgel in mei 2024 in de Sint-Augustinuskerk in gebruik te kunnen nemen. De opbrengsten van al onze activiteiten blijven als vanouds ons project ten goede komen.

De nieuwe website van Orgelstad Middelburg: <https://orgelstadmiddelburg.com>

2023

ZOMERAVOND CONCERTEN

27 JUNI

Leo van Doeselaar

Oostkerk

4 JULI

Pieter Dirksen

Oostkerk

11 JULI

Vincent de Ridder

Nieuwe Kerk

18 JULI

Geerten Liefzing

Nieuwe Kerk

25 JULI

Evan Bogerd

Nieuwe Kerk

1 AUGUSTUS

Adriaan Hoek

Nieuwe Kerk

8 AUGUSTUS

Wybe Kooijmans

Nieuwe Kerk

15 AUGUSTUS

Margreeth de Jong

Nieuwe Kerk

22 AUGUSTUS

Bernard Winsemius

Sint-Augustinuskerk

29 AUGUSTUS

Victor Baena

Sint-Augustinuskerk

Aanvang 20.00 uur • Toegang € 10,- • Kinderen t/m 12 jaar gratis

ORGELSTADMIDDELBURG.COM

NIEUWE KERK

OOSTKERK

SINT-AUGUSTINUSKERK

6. Benefietconcerten door Bernard Winsemius en Victor Baena

In de augustusmaand organiseren we een tweetal benefietconcerten op het Duyschot/Müller-orgel van de Sint-Augustinuskerk. De opbrengst van deze concerten komt uiteraard weer geheel ten goede aan ons orgelproject.

We zijn blij op **dinsdag 22 augustus 2023** **Bernard Winsemius** te mogen verwelkomen.

Deze nationaal en internationaal gelauwerde musicus die al eerder concertgever was op het Middelburgse Duyschot/Müller-orgel, behoeft nauwelijks introductie. In 1981 werd hij samen met Gustav Leonhardt tot organist benoemd van de monumentale historische orgels van de Nieuwe Kerk te Amsterdam, een functie die hij nog steeds vervult. Hij concerteerde over de hele wereld en maakte tal van opnamen op LP, CD en DVD. Op het programma staan werken uit het "*Mulliner Book*" (eind 16^e eeuw) en werken van John Bull, Benjamin Cosyn, John Blow, Henry Purcell, Heinrich Scheidemann, Dieterich Buxtehude en Johann Sebastian Bach.

Op **dinsdag 29 augustus 2023** is het de beurt aan de jonge organist **Victor Baena**. Na zijn studies in Spanje studeerde hij aan het Conservatorium van Amsterdam bij Pieter van Dijk en Matthias Havinga. Sinds 2020 studeert hij aan de Hochschule für Musik und Theater te Hamburg bij Wolfgang Zerer en Pieter van Dijk. Hij won diverse belangrijke prijzen, waaronder de eerste prijs tijdens het Internationaal Schnitger Orgelconcours in de Grote Kerk van Alkmaar in 2019.

Sinds 2020 is hij als organist verbonden aan de Nieuwe Augustinusparochie en Mozes en Aäronkerk te Amsterdam. In maart 2023 werd Victor voor een periode van twee jaar aangesteld als "*junior organist-in-residence*" van de Pieterskerk te Leiden. Zijn programma vermeldt werk uit het "*Handschrift Susanne van Soldt*" (1599) en werken van Christian Erbach, Girolamo Frescobaldi, Peeter Cornet, William Byrd, Franz Tunder, Dieterich Buxtehude en Johann Sebastian Bach.

Aanvang van de concerten 20.00 uur, kaarten: EUR. 10,- (tot 12 jaar gratis).

Reserveren via de knop AGENDA op: <https://orgelstadmiddelburg.com/>

7. Excursie 2023: Zeeuws-Vlaanderen

Op zaterdag 23 september 2023 organiseren we onze jaarlijkse orgelexcursie. Dit keer bezoeken we een drietal orgels van achtereenvolgens de Sint-Willibrordusbasiliek in Hulst, de Sint-Henricuskerk te Clinge en de Sint-Philippus en Jacobuskerk in Koewacht.

In Hulst is organist Marcel Mangnus onze gastheer. Marcel zal ons bij aanvang van ons bezoek iets vertellen over de omvangrijke en roerige orgelgeschiedenis van deze Basiliek die uiteindelijk tot de huidige situatie heeft geleid. In grote lijnen komt het erop neer dat het orgel in eerste aanleg in 1610-1612 door de Frans-Vlaamse orgelbouwer Loys Isoré werd gebouwd. Het bescheiden instrument had slechts één klavier met een aangehangen kistpedaal en telde 13 stemmen. In 1764 bracht de Antwerpenaar Louis II Delhaye (2e generatie) belangrijke wijzigingen aan. In de jaren 1970/71 werd het orgel door de firma Flentrop, onder advies van C.H. Edskes en H. van der Harst, gerestaureerd, gereconstrueerd én uitgebreid met een positief (als borstwerk) en een vrij pedaal. Ten behoeve van dit laatste werd een nieuw pedaalklavier vervaardigd waarbij het oorspronkelijke kistpedaal (in dit geval) gelukkig wél bij het orgel bewaard bleef!

Voor uitgebreidere informatie: <https://www.orgelsite.nl/hulst-sint-willibrordusbasiliek/>

Ter afsluiting verzorgt Marcel een korte bespeling van het Isoré/Delhaye/Flentrop-orgel en is er gelegenheid het orgel zelf te bespelen.

1 Het Isoré/Delhaye/Flentrop-orgel te Hulst

In de Sint-Henricuskerk te Clinge bevindt zich een orgel dat oorspronkelijk in 1763 door de Amsterdamse orgelmaker Dethleff Onderhorst, waarschijnlijk als kabinetorgel, is gebouwd. Orgelmaker en schrijnwerker Cornelis Rogier (1804-1885) uit Bergen op Zoom plaatste het instrument, dat hij waarschijnlijk in Standdaarbuiten verwierf, rond 1880 in de kerk van Clinge en bracht bij die gelegenheid belangrijke wijzigingen aan. Rogier, die in de leer is geweest bij diverse Zuid-Nederlandse (Antwerpse?) schrijnwerkers en orgelmakers, gebruikte vermoedelijk tot 1863 pijpwerk van Jean Corneille Charles Delhaye (1809-1863). Na het overlijden van laatstgenoemde, waarmee overigens een einde kwam aan het atelier van vijf generaties Delhaye, stelde Rogier zijn orgels noodgedwongen samen uit gebruikt materiaal uit oudere instrumenten. Zo werd in dit geval het instrument van Onderhorst voorzien van een (bestaand?) orgelmeubel en snijwerk in Vlaamse stijl en kreeg het achterkantbespeling. Op enig moment is de dispositie naar de tijdgeest uitgebreid met een Viola di Gamba 8' en een Voix Céleste 8'. Eind jaren '60 van de vorige eeuw is door de firma Vermeulen uit Weert gepoogd het orgel naar de oorspronkelijke toestand te reconstrueren, onder advies van C.H. Edskes en H. van der Harst. Men heeft hierbij de twee strijkers verwijderd en vervangen door een nieuwe gedeelde Mixtuur.

Voor nadere informatie: http://www.orgelsinzeeland.nl/navigatie_plaats_clinge_sinthenricuskerk.htm

2 Het Onderhorst/Rogier-orgel te Clinge

Ook in de Sint-Philippus en Jacobuskerk te Koewacht bevindt zich een instrument van de hand van orgelmaker Cornelis Rogier. Rogier leverde in 1884 zijn laatste orgel, dat hij ook in dit geval had samengesteld uit ouder materiaal, aan de dekenale hulpkerk van Sint-Joseph (bijgenaamd "Smitskerkje") van zijn woonplaats Bergen op Zoom. De orgelkas dateert uit +/- 1780, het pijpwerk is afkomstig uit diverse oudere instrumenten, waarschijnlijk van Vlaamse signatuur maar de windlade en mechanieken maakte hij nieuw. Vanwege de inwijding van de nieuwe en veel grotere Sint-Josephkerk (bijgenaamd Joorenkerk) in 1913 werd het Smitskerkje afgestoten. Het Rogier-orgel werd geschonken aan de parochie van Koewacht en daar in 1930 op de galerij van de in 1922 ingewijde kerk geplaatst. In 1970 werd het instrument gerestaureerd en verhuisde het naar de begane grond. Hierbij kreeg het orgel een nieuwe onderbouw en werden de verdwenen Mixtuur en Trompet gereconstrueerd. Ook deze werkzaamheden werden uitgevoerd door Vermeulen uit Weert, ditmaal onder advies van H. van der Harst. Voor nadere informatie:

http://www.orgelsinzeeland.nl/navigatie_plaats_koewacht_kerkvandehhphillipusenjacobus.htm

3 Het Rogier-orgel te Koewacht

Contact en reserveren uitsluitend via: www.derijkereorgel.nl

Voor onze donateurs en andere begunstigers is deelname aan deze activiteit geheel gratis, voor overige deelnemers bedragen de kosten € 15,- (tot 12 jaar gratis).

Het programma van deze excursie ziet er als volgt uit:

10.30 uur:	Hulst, Sint-Willibrordusbasiliek
12.00 uur - 13.00 uur:	Lunch op eigen gelegenheid
13.30 uur:	Clinge, Sint-Henricuskerk
14.30 uur:	Koewacht, Sint-Philippus en Jacobuskerk

8. Weekend rondom William Byrd met Léon Berben

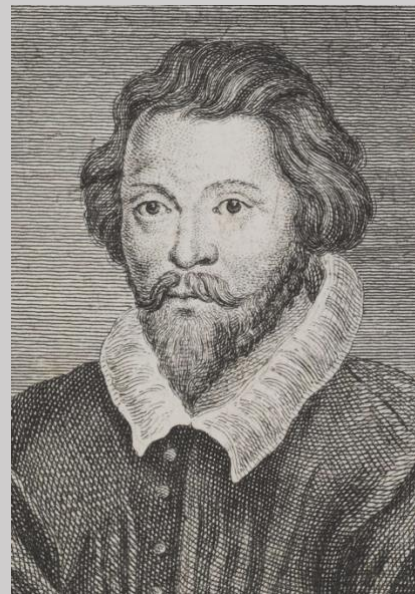
Op 13 en 14 oktober 2023 organiseren we een weekend naar aanleiding van het 400e sterfjaar van William Byrd, één van de grootste Engelse componisten. Zijn werken voor orgel en klavecimbel zijn het ontdekken meer dan waard. Dat kan tijdens concerten en een masterclass met Léon Berben. De masterclass is bedoeld voor gevorderde amateurs en conservatoriumstudenten. Centraal staat de interpretatie van muziek van Byrd en tijdgenoten op orgel of klavecimbel. Léon Berben blikt in onderstaande bijdrage alvast vooruit op de masterclasses tijdens dit weekend.

Op zoek naar een interpretatie van de klaviermuziek van William Byrd

Voor de uitvoerders van muziek van William Byrd zijn er meerdere facetten die de moeite waard zijn te overleggen, te bestuderen en misschien zelfs bestaande gewoontes te overdenken en te herzien.

Het meest in het oog springend zijn waarschijnlijk de versieringstekens, veelal enkele of dubbele streepjes. Maar wat betekenen die? Welke bron of bronnen zijn er om die te verklaren en hoe gaan we er mee om? Bestond in de vroege Engelse muziek de mordent? Is deze als versiering beschreven?

Verder natuurlijk de vraag in hoeverre we de notentekst letterlijk weergeven of moeten weergeven of mogen of moeten we zaken toevoegen? Hoe vrij is de omgang hiermee? Hoe kunnen we de muziek op orgel registreren? In hoeverre is er een verschil tussen orgel versus klavecimbelmuziek? Of is het gewoon 'Klaviermuziek'. Ja, er zijn vele vragen die we ons (moeten) stellen en misschien ook a priori enkele van de gebruikelijke antwoorden terzijde leggen en op zoek gaan naar een eigen en misschien nieuwe visie. Hoe gaan we om met oude vingerzetting? En wat betekent dat voor tempo en versieringen?

Doel van de cursus is een zoektocht die we samen ondernemen naar een expressieve en virtuose interpretatie van deze geweldige muziek. Soms staat deze misschien ver weg van ons, is deze abstract, maar ik denk dat dat niet zo hoeft te zijn, maar levendige en actuele muziek kan zijn....

Daarvoor is misschien ook moed en durf nodig, maar daar gaan we voor!

Léon Berben

Repertoire (bronnen):

My Ladye Nevells Booke (1591)

Parthenia (1612/3)

Clement Marchett's Virginal Book (1612)

Fitzwilliam Virginal Book (ca 1617)

Will Forster's Virginal Book (1624)

Instrumenten:

Duyschot/Müller-orgel (1707/1754)

Vlaams klavecimbel naar Andreas Ruckers (Antwerpen, 1644)

Italiaans klavecimbel naar Giovanni Battista Giusti (Lucca, ca 1679)

Programma Byrd-weekend:

vrijdag 13 oktober 2023

12.30 uur	inloop, koffie, & kennismaking
13.00-13.30 uur	opening & inleiding
13.30-17.30 uur	masterclass orgel & klavecimbel
20.00 uur	concert Léon Berben, orgel & klavecimbel <i>"William Byrd: Gentleman of the Chapel Royal"</i>

zaterdag 14 oktober 2023

09.30 uur	inloop & koffie
10.00 uur	Presentatie "William Byrd & de Vlaamse klavecimbelbouw"
10.30-12.00 uur	masterclass orgel & klavecimbel
12.30 uur	lunchconcert door André Poortvliet, klavecimbel <i>"William Byrd: dances, variations & fantasias"</i>
13.30-16.00 uur	vervolg masterclass orgel & klavecimbel
20.00 uur	presentatieconcert door studenten masterclass en Léon Berben op orgel en klavecimbel

Praktische informatie:

Locatie: Sint-Augustinuskerk, Zuidsingel 70, Middelburg

Inschrijven voor actieve deelnemers is mogelijk via het inschrijfformulier op onze website.

De deadline voor inschrijving als actieve deelnemer is 1 juli 2023.

Reserveren als passief deelnemer en/of voor het presentatieconcert:

<https://www.derijckereorgel.nl/reserveren>

Toegangsprijzen:

Passepartout gehele weekend (alle activiteiten): 50 EUR.

Prijzen per concert: 10 EUR (tot 18 jaar gratis).

Prijzen masterclass (passieve deelnemer): 25 EUR.

9. Onze wijnen en CD

Sinds december 2020 verkopen we onze speciale De Rijckere-wijn. Inmiddels hebben we enkele honderden flessen verkocht. Veel dank voor de belangstelling en uw steun!

Van de **Comte de Morlières Cuvée GSM** die we in onze vorige editie introduceerden zijn nog slechts een beperkt aantal flessen in voorraad.

Comte de Morlières Cuvée GSM

Grenache, Syrah/Shiraz, Mourvèdre

Smaakprofiel

Bosbessen, bramen confiture, cacao, specerijen, soepel, niet zwaar. Deze uitgekende blend van grenache, syrah en mourvèdre is vol, rond en zacht. Toegankelijk, soepel en zeer verteerbaar. Lekker donker fruit, cacao en een pepertje. Een miniem vleugje vanille maakt het af.

De druiven van Comte de Morlières

De druiven komen van wijngaarden rond St. Guilhem-le-Désert, ten noordwesten van Montpellier in de Languedoc. Dat is het dorpje waar de beroemdste wijn van de Languedoc vandaan komt, Mas de Daumas Gassac. Heilige grond.

Prijs per fles: 11,95 euro. De wijn is eenvoudig te bestellen via onze website.

De Rijckere-wijnen

De De Rijckere-wijnen betreffen een Franse witte wijn (Chardonnay-Viognier) en een Franse rode wijn (Merlot). Beide wijnen komen uit de Languedoc. Heerlijke wijnen om zelf van te genieten of leuk om weg te geven als cadeau of relatiegeschenk. Door deze De Rijckere-wijnen te kopen, helpt u ons het project te realiseren.

2021 Cuvée DE RIJCKERE – CHARDONNAY VIOGNIER

L'AUDE – LANGUEDOC

Perfect huwelijk van sappige fris ronde Chardonnay, met de gedistingeerde Viognier. De kleur is helder goudgeel. In de neus delicate aroma's van tropisch wit fruit, witte bloemen en een toefje hazelnoot. De smaak is mondvollend met tonen van abrikoos, perzik, appel en wat karamel. De afdronk is droog en aanhoudend fris. Heerlijk als aperitief of bij geitenkaas, witvlees- of visgerechten.

2021 Cuvée DE RIJCKERE – MERLOT

L'AUDE – LANGUEDOC

Deze Merlot is gemaakt van 20 jaar oude stokken van de zonnige zuidhellingen uit de buurt van Carcassonne. In de neus treffen we gul fruit van bessen en bramen, de smaak is rijk met tonen van bosfruit en subtiele kruidigheden. De afdronk is lang en aangenaam. Heerlijk bij jong belegen kazen, charcuterie en pastagerechten.

De wijnen zijn te koop per doos van zes flessen en per fles. Een doos met zes flessen kost € 55,-, de prijs per fles is € 9,95. Vanaf 12 flessen wordt de wijn gratis thuisbezorgd op Walcheren en de Bevelanden. Uiteraard is de wijn ook te koop en af te halen bij onze activiteiten en desgewenst ook op afspraak bij de Sint Augustinuskerk te Middelburg. Op onze website kunt u via het bestelformulier de wijn eenvoudig bestellen. Tegen een meerprijs is deze wijn nu ook leverbaar in luxe geschenkverpakkingen voor twee flessen.

CD "Fugue & Caprice"

Woensdagavond 13 juli 2022 werd de nieuwe CD "Fugue & Caprice" gepresenteerd na afloop van een memorabel en inspirerend orgelconcert door Léon Berben in de Middelburgse Oostkerk, waar het andere De Rijckere-orgel zich bevindt.

De cd is in april 2022 opgenomen op het De Rijckere-orgel in Beek. Het programma geeft een goed beeld van de mogelijkheden van het orgel met componisten als Louis Couperin (ca. 1626-1661), François Roberday (1624-1680), Johann Jakob Froberger (1616-1667), Henry Du Mont (1610-1684), Abraham van den Kerckhoven (1618-1701), Jacobus La Fosse (1671-1721) en Claude Balbastre (1724-1799).

Uiteraard hopen we dat ook u één of meerdere exemplaren wilt afnemen. Bestellen kan eenvoudig via de knop CD van onze website. De vermelde verzendkosten hebben betrekking op de verzending van één exemplaar. Voor verzending van meerdere exemplaren kunt u contact opnemen met het secretariaat. Bezorging bij een bestelling van meerdere exemplaren behoort tot de mogelijkheden.

Speciale actie: prijs per stuk: € 20,- bij afname van 3 exemplaren betaalt u slechts € 50,-

10. Overzicht activiteiten 2023

Onze agenda voor 2023:

8 en 15 juni 2023

Project **Orgelkids** met basisschool Herman Faulkeliuschool te Middelburg

1 juli 2023, 12.00 uur, Sint-Augustinuskerk, Middelburg

Orgeltocht door de historische binnenstad van Middelburg met **Sietze de Vries**
Toelichting op de verschillende orgels, improvisaties en literatuur

Te bezoeken orgels:

Sint-Augustinuskerk (Duyschot/Müller, 1707/1754)

Nieuwe kerk (koororgel, Blank-Van Rossum, 1985/1993)

Koorkerk (Van Vulpen, 1969 en Gerritsz, 1479)

Gasthuiskerk (onbekende bouwer, 18e eeuw)

Oostkerk (De Rijckere, 1782)

22 augustus 2023, 20.00 uur, Sint-Augustinuskerk, Middelburg

Benefietconcert door **Bernard Winsemius**

Muziek van onder andere Purcell, Blow, Scheidemann, Buxtehude en J.S. Bach

29 augustus 2023, 20.00 uur, Sint-Augustinuskerk, Middelburg

Benefietconcert door **Victor Baena**

Muziek van onder andere Erbach, Frescobaldi, Buxtehude en J.S. Bach

23 september 2023, 10.30 uur, Hulst, Clinge, Koewacht

Excursie voor donateurs en belangstellenden

Toelichtingen en bespelingen door o.a. Marcel Mangnus

Te bezoeken orgels:

Hulst, Sint-Willibrordusbasiliek (Isoré/Delhaye/Flentrop-orgel, 1612/1764/1971)

Clinge, Sint-Henricuskerk (Onderhorst/Rogier-orgel, 1763)

Koewacht, Sint-Philippus en Jacobuskerk (Rogier-orgel, 1884)

13 en 14 oktober 2023, Sint-Augustinuskerk, Middelburg

Weekend rondom William Byrd met **Léon Berben**

Concerten, masterclasses en inleidingen over de orgel- en klavecimbelmuziek van Byrd.

